

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO.

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA.

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Lunæ decimâ-septimâ Martii, anni M. DCC. XXXVIII.

M. JOANNE-BAPTISTA SILVA, Salubris Consilii Regii Socio, & Serenissimi Ducis Borbonii Medico ordinario, Doctore Medico, Præside.

An qui Tumores deleri debent, Ferro potiùs, quàm Cauterio potentiali, *delendi?*

I.

PROTUBERANT passim in corpore humano Tumores, mole, figurâ, colore, duritie, cæterisque adjunctis adeò dissimiles, ut, licet ad genus aliquod possint ut plurimùm revocari, de specierum numero nondùm satis constet. Inter eos, complures universalibus modò, modò particularibus remediis, sæpè utrisque, vel ad suppurationem, vel ad resolutionem feliciter perducuntur. Quæ si frustra tentata fuerint, superest, crudele quidem, at non semper rejiciendum præsidium. Ex ipso enim amaritudinis fonte surgit aliquid grati, sanitas nempè, quo dolores possint abundè simul & jucundè pensari. Consistit illud opus in Tumore auferendo, quod instrumento multiplici confici potest. Vel enim funiculis religatus Tumor, aut inermibus digitis prehensus convellitur: vel laqueo paulatim, ab imis radicibus, sic strangulatur, ut spontè post paucos dies decidat. Leniter etiam contorqueri potest ope forcipis, aut ignito ferro comburi. Duo sunt tandem vulgatioris usûs, Cauterium, quod aiunt, *Potentiale*, & Cultellus, quorum primo Tumores sensim consumuntur, altero, statim rescinduntur. In iis interim abolendis sunt multa, ad quæ nisi sedulò advertatur, opera erit, si non semper exitiosa, saltem aut difficilis, aut parùm fructuosa. Primò igitur quæ tolli debent ea tantummodò, at omninò tamen, tollantur. Cutis, quantùm res sinit, post factam operationem, integra remaneat. Arteria aut vena insignis, si qua vel incautè, vel necessariò aperta fuerit, conspectum non fugiat. Tendones, nervi, membranæ ne molestè quoquomodo afficiantur. Quàm brevissimè fieri potest, pars affecta doleat. Ex Cauterio autem & Ferro, alteri præferri debet alterum quod supra memorata valet præstare.

I I.

CUINAM usui tot, inter operandum, astutiæ si quis scitetur, in promtu responsio est. Plurima, nempè, simul ex iis exurgere commoda, & arceri pericula. Enimverò si Tumor sic auferatur, ut nihil ex eo supersit, quod recidivæ metum incutiat, aut quoquomodo sit nociturum: nec interea cæterarum partium ulla lædatur quæ servari debent, feliciorem curationem consequuturam esse satis elucescit. Deindè cutem non deleri parvi non est. Hoc pacto potest, intra paucos dies, cum fundo vulneris coalescere. Illud si præstari possit, præcavetur suppuratio, quæ, si nimis copiosa fuerit, debilitatem summam affert, imò lethalem sæpè *marasmum*, si suppressa, febrem & inflammationem, si moderata & laudabilis, tardam curationem. Non est tamen diffitendum adeò oportunam quandòque esse suppurationem, ut sæpè, absque noxâ, prohiberi non possit. At nobis satis erit, si, nonnullis in casibus, utiliter prævertatur. His etiam addendum videtur cutem, cujus usus ignotus nemini, ubì semel sublata fuerit, arte nullâ posse reparari. Num itaque rem levissimi momenti crederes, quòd, ipsâ deperditâ, cicatrice, in plurimos menses protractâ, veluti precariò, vulnus obducatur? Præterea unum tantùm contingere potest, ut reverâ non semel contigerit, arteriæ alicui, scilicet, aut venæ insigni inflictum fuisse vulnus. Huic calamitati, promtâ ligaturâ, succurrendum. Sed quânam arte præsens adhibebitur auxilium, nisi instrumenti, inter operandum, delectu, cautum fuerit quominùs apertum vas, intra circumfusas carnes, citâ contractione, delitescat. Quod tendones & nervos spectat, nemo nescit eos sensu exquisitissimo esse donatos, ob eamque rationem facilè admodùm irritari. Levi de causâ dolorificè convelluntur, undè oriuntur tensio maxima, durities, longè circa partem affectam, quandòque abscessus periculosissimi, nisi citiùs delirio, convulsionibus, imò ipsâ gangrænâ supervenientibus, mors accita fuerit. Longioribus tandem doloribus hominem torquere inhumanum est, quem brevioribus sanare possis. Quæ ratio, si cuiquam non arrideat, febrem, vigiliam, virium lapsum, solitas longiorum dolorum comites, consideret.

I I I.

PLURES sunt Tumorum species, quàm ut singulas possimus describere illud tantùm monemus, de Tumoribus omnibus hìc non agi. Permulti siquidem observantur à quibus non temperare manûs nefandum esset, veluti quandò aut nervis, aut tendonibus hærent, aut vasis majoribus, quarum partium summi discriminis foret vulneratio. Nec etiam deleri debent qui, longâ morâ, maximam in molem creverunt, nisi fortè tenui pediculo, quod rarò tamen occurrit, pendeant. Sunt è contra quos parùm sapienter intactos relinqueres. Tales sunt qui pondere nimio, situ inoportuno, partem aliquam valdè gravant, sicque organi alicujus ad vitam necessarii functionem intercipiunt. Non magis ignoscendum est iis à quibus timeri potest ne, lapsu temporis, in immensum augeantur, aut, pejorem induendo naturam, in ulcus mortiferum desinant. Ex hâc prosapiâ, instar omnium sint *Scirrhus*, Cancer, & præterea Tumores nonnulli qui, ratione materiei quam continent, diversa sortiuntur nomina. Si ea nempè mel referat, *Meliccrides*, *Atheromata* si pulticulam, si sebaceum quid aut adiposum filamentis membranisque intertextum, *Steatomata* nuncupantur. Hâc solâ ratione differunt. At illud inter se commune habent, quod singulorum materia, plerumque sacculo comprehendatur;

qui facculus nihil videtur esse quàm folliculus adiposus, præter naturam, valdè ampliatus. Hujusmodi verò sacculi quandòque sic indurantur, ut æmulentur corium duritie. *Scirrhus* est Tumor inæqualis, durus, renitens, indolens, persæpè in glandulis, prægressâ plerumque inflammatione, nascens. Consistit autem in congerie quâdam abnormi atque intricatissimâ vasorum induratorum, quæ, lymphâ inspissatâ, maximam partem, obturantur. Facilè in Cancrum potest migrare, cum, pressione jugi, succis concrescentibus, vasculorum cavum omninò oppletur. Tunc circuitus sanguinis ibi penitùs deficit, magis ac magis indurantur vasa, crescit tumor atque exporrigitur in radices quæ ad corneam duritiem assurgunt. Pruritus sentitur molestus, dolorificus. Tandiù se res habet, quamdiù non ulceratus est Cancer. Sed concretus humor tandem expanditur. Quâcumque autem de causâ, vehementiori fortè sanguinis impulsu, calorem concipiat, turgescit in parte affectâ tantò majore æstu, quantò violentiùs compactus fuerit. * Tunc non simplex dolor urget, sed cruciatus intolerabilis, quasi tractûs ignei. Cutis succo rarescente pressa nigrescit, corripiturque gangrænâ ac tandem rumpitur. Hiat ulcus fœdum, marginibus extrorsùm versis, sanie tenui, erodente stillans, aspectu horrendum, immedicabile. Cancri eò usque progressi curatio non debet suspici, at solummodò, cum, primis initiis, sub cute adhuc integrâ, ad digitorum nutum fluctuat, necdùm, in partes subjacentes, altas radices egit. Tunc potest deleri sicut & Tumores præmemorati, quibus etiam possunt addi Ficus, Fungus, Polypus aliique quàmplurimi. Sed quæcumque in Tumorum ablatione commendavimus, ea maximè Cultello præstari certum est, contraria verò Cauterio invehi.

* Dn. Astruc de morb. Vener.

I V.

QUID enim Cultello chirurgico tutiùs aut commodius? Cauterio quid magis inopportunum intutumve? Cultello, si præsertim manu prudentiæ non expertè gubernetur, non aliæ cæduntur partes, quàm quæ cædi debent, omnes verò possunt excidi, quæ sunt excidendæ. Cauterio non item. Vel enim sub pulveris formâ, inspergitur, vel apponitur unguento mixtum, vel aquoso aliquo vehiculo dilutum. Quoquo autem modo usurpetur, ut ut dextrè id fiat, præcaveri nunquàm potest quin hanc vel illam partem, aut acriùs, aut moderatiùs comburat, proüt molliorem invenerit aut solidiorem. Hinc quoque, vel indè divagari potest, eaque rodere quæ integra manere debuissent, intacta verò relinquere quæ forent consumenda. Sunt etiam nonnullæ Tumorum partes quarum ne vel minimam superesse multùm interest, sacculos puta occallatos, vel ipsas Cancrorum radices. In eas, quoniàm nullum ferè habent cum sanguinis circuitu commercium, irrita planè est vis Cauterii. Volsellâ è contra, vel digitis prehensæ, Cultelli operâ, levi prorsùs negotio, separantur. Deindè præcaveri nunquàm potest quin Cauterio penitùs destruatur cutis, at Scalpello facilè servari potest, siquidem cruciatim, aut quovis alio modo inciditur, extremis digitis postea separantur anguli, vulneris fundo, post sublatum Tumorem, si visum fuerit, aptandi. Tertio si vel ob nimiam in operando celeritatem, imperitiam, vel *anomalam* vasorum, quam vaticinari fas non est, distributionem, arteria aut vena non spernendæ magnitudinis aperta fuerit, illicò, nihilò obstante, ligari potest. Scalpello enim incisa, statim apparet, nec ante crispatur quàm possit filo constringi, imò, sanguine ubertim erumpente, statim ipsa se prodit. At multò lentiùs cum Cauterio proceditur, quod, ut possit agere, per tempus aliquod sinendum est. Interea si quod vas erosum fuerit, molestè vellicatum, in carnes

motâ non mediocriter juvante, reconditur. Ferro tandem (modò cæsim, non verò punctim id fiat) multò minori periculo, quam Caustico, tendones, nervi, membranæ vulnerantur, quæ tutò, & quandoque datâ operâ omninò resecantur. Ex Caustici autem molesto & dolorifico morsu funestissima, qualia jam diximus, cientur symptomata.

V.

EX eo quod læsa Caustico arteria statim stringatur, atque retrahatur in carnes, verum est cohiberi sanguinem, sed ad breve tempus. Nam ubi primùm remisit astringens Cauterii vis, sanguis eò majori pertinaciâ effluit, quò deligandæ arteriæ non ampliùs detur occasio. Facilè tamen concesserimus, per Cauterium, minimis saltem in vasculis, subitaneam & durabilem esse sanguinis cohibitionem. Sed exindè Cultri utilitas magis elucet; siquidem ex vulnere, per ipsum inflicto, manat sanguinis sufficiens quantitas, quâ prævertitur inflammatio, quæ semper, apposito Caustico, nimia consequi solet, ob id imprimis, quòd sanguis nullus effluxerit. Frustra quoque opposuerit aliquis dolorem esse mitiorem ex Caustico, quàm ex Cultro. Illud accidit solùm quibusdam in Tumoribus, Fungis forsitàn qui naturâ suâ parùm sentiunt. Sed cæteris in casibus, præterquamquòd non minùs molesta sunt Caustica quàm Ferrum, id habent insuper incommodi, quòd unicâ vice, quemadmodum Culter, Tumores, maximè molis amplioris, delere non valeant. Sed multotiès apponi debent, quâ quidem repetitâ appositione, dolores jam sævitiâ æquales, multò diuturniores evadunt. Ad hæc frequentiore Causticorum usu, Tumores benigni in *Scirrhos*, *Scirrhi* in Cancros immutantur. Partes Caustici, cujuscumque sit speciei, per apertas vulneris venas receptæ in sanguinem, venenatam ipsi qualitatem inducunt, *Arsenicalia* præsertim, quibus semel tantùm applicatis, plurimi convulsi fato occubuere. Unum postremò observabimus circa eos Tumores qui versùs radicem quasi in collum arctantur. In iis, quæ collum pertranseunt vasa exiliora sunt, crassissima verò & varicosa quæ in Tumoris molem disperguntur. His ergo apertis, difficiles oriuntur *hæmorrhagiæ*, quæ quidem, si Caustica adhibeantur, vitari nequeunt: quippe cum iis, vulgò à Tumoris mole, ad radices pergendo, iteratis vicibus proceditur; at si culter adhibeatur, statim à radicibus Tumor potest excidi.

Ergo qui Tumores deleri debent, Ferro potiùs, quàm Cauterio potentiali, *delendi.*

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus-Jacobus Piperau.
M. Joannes Isoard.
M. Bartholomæus Murry.
M. Carolus Payen.
M. Henricus Guyot.
M. Joannes-Damianus Chevalier, Medicus Regius Consiliarius Ordinarius in Insulâ Sancti Dominici.
M. Claudius-Antonius Renard.
M. Franciscus Bailly.
M. Petrus-Antonius Lepy.

Proponebat Parisiis MICHAEL-PHILIPPUS BOUVART, Carnutæus, Baccalaureus Medicus, A.R.S.H, 1738, à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis Facultatis & Medicinæ Typographi, 1738.